

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В УКРАЇНІ

Згідно із законом України «Про соціальне партнерство» соціальне партнерство – це система колективних відносин між найманими працівниками, роботодавцями, виконавчою владою, які виступають сторонами соціального партнерства у ході реалізації їх соціально – економічних прав і інтересів [7].

Правовою основою системи соціального партнерства є Конституція України [14], Декрет Кабінету Міністрів України «Про оплату праці»[1], закони України «Про колективні договори і угоди»[2], «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»[3], «Про організацію роботодавців»[4], «Про порядок вирішення трудових спорів (конфліктів)»[5], «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»[6], інші закони і нормативні правові акти, що регулюють трудові відношення, положення конвенцій і рекомендацій Міжнародної організації праці.

Держава є гарантом основних громадянських прав, вона організує, координує та регулює соціально-трудові відносини. Держава розробляє правові основи та організаційні форми соціального партнерства, правила і механізми взаємодії сторін, встановлює розміри та порядок визначення мінімальних соціально-трудових стандартів, встановлює юридичні рамки, що захищають права профспілок й трудящих та закладає організаційні основи колективних переговорів і вирішення трудових конфліктів [7, 8].

Держава розробляє та проводить в життя соціальну, економічну та промислову політику в країні [8].

У сучасний період в Україні відбуваються процеси, які можна визначити як формування колективного трудового права. Кризовий стан економіки загострив потребу суспільства досягнути соціального балансу між найманими працівниками, власниками (роботодавцями) і державою [9].

Зараз наочно видно, що правовими засобами індивідуального трудового

права, в якому основними суб'єктами виступають індивідуальний найманий працівник і окремий роботодавець, не вирішити нагальних проблем.

На перший план виходять, умовно кажучи, суб'єкти інших "вагових категорій" — колективи найманих працівників та колективи роботодавців. Узгодження соціально-економічних інтересів між вказаними суб'єктами, а також між ними і державою утворює цілу систему суспільних відносин, які отримали у зарубіжних країнах назву інституту соціального партнерства, котрий пронизує соціально-економічні відносини від національного рівня до конкретного підприємства чи роботодавця [8, 9].

Об'єктом соціального партнерства є всі питання соціально-економічного і трудового спектру, оскільки неможливо вмістити в одну чи кілька статей всі життєві напрями, з яких укладаються угоди соціальними партнерами; в законодавстві відсутній вичерпний перелік соціально-трудова відносин, крім індивідуальних трудових відносин, до соціально-трудова також відносяться відносини зайнятості, соціального страхування, соціального забезпечення, охорони здоров'я, освіти, забезпечення житлом, регулювання ринку праці, ціноутворення на споживчому ринку [10].

Україні існували окремі форми соціального партнерства: колективні договори, виробничі наради, ради трудових колективів. Однак ринкові відносини вимагають створення нового правового механізму регулювання колективних відносин у суспільстві. Якщо на рівні підприємства колективна співпраця між соціальними партнерами була врегульована певним чином, то на регіональному, галузевому, національному рівнях необхідно було встановлювати цілком нову для нашої держави правову модель. Перш за все виникла проблема належного представництва, тобто створення повноправних представницьких органів як від найманих працівників, так і від роботодавців.

Однією з таких структур є Український союз промисловців і підприємців (УСПП), організований в 1992 року, це неурядова громадська організація, яка об'єднує сьогодні 16 тис. членів — промислові, будівельні, транспортні, наукові, фінансові, комерційні та інші підприємницькі структури, підприємства різних форм власності. У структурі УСПП нараховується 70% підприємств

недержавної і 30% державної форм власності. Така структура відображає і структуру форм власності в Україні. Нарівні з іншою діяльністю (захист інтересів вітчизняного виробника, сприяння прийняттю державними органами рішень про структурну перебудову економіки тощо) УСПП здійснює представництво інтересів роботодавців у процесі соціального партнерства [9; 12].

У червні 1997 р. УСПП був затверджений членом Міжнародної організації роботодавців - Український союз промисловців і підприємців.

16 жовтня 1998 р. підписано Декларацію про створення Конфедерації роботодавців України. Ініціатором її утворення виступив Український союз промисловців і підприємців [9].

Конфедерація роботодавців України надає можливість промисловцям та підприємцям:

- проводити єдину узгоджену політику соціально-трудових відносин;
- брати участь у переговорах з профспілками на національному рівні про укладення Генеральної угоди;
- консолідовано відстоювати свої інтереси і захищати корпоративні права щодо розвитку національного товаровиробника;
- координувати дії учасників щодо політики зайнятості, заробітної плати, соціального страхування, охорони праці;
- виступати на міжнародній арені;
- делегувати своїх представників до тристоронніх органів, у Національну раду соціального партнерства, Національну службу посередництва і примирення, спостережні ради фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування тощо;
- брати участь у підготовці проектів законодавчих актів [12].

У перспективі будуть створюватися галузеві об'єднання роботодавців [11].

Висновки

Нинішній стан відносин соціальних партнерів у сфері праці Україні слід охарактеризувати як переважання формальних процедур соціального партнерства, які не мають вагомих реальних економічних наслідків. У

найближчій перспективі всім сторонам соціально-трудоваих відносин в Україні належить зайняти свою нішу в справі регулювання національного ринку праці з метою його соціалізації: основним завданням профспілок має стати реальне покращання умов продажу трудових послуг найманими працівниками; підприємці повинні усвідомити як реальний факт залежність успішності свого бізнесу від соціального становища в країні і на підприємстві, отже враховувати й інші, крім збагачення, цілі підприємницької діяльності й людського життя загалом; держава повинна створити механізм заохочення сторін до вирішення соціально-трудоваих проблем методами соціального партнерства [13, 12].

Основними завданнями організацій роботодавців у справі оздоровлення соціально-трудоваих відносин в Україні, поширення соціального партнерства мають стати такі [13]:

Перше. Представництво та захист спільних інтересів і прав роботодавців у соціально-трудоваих відносинах;

Друге. Участь у проведенні переговорів і укладанні дво- і тристоронніх угод на всіх рівнях;

Третє. Координація дій у виконанні зобов'язань, взятих згідно з укладеними угодами;

Четверте. Сприяння вирішенню колективних трудових спорів і запобіганню страйків;

П'яте. Поширення управлінських знань та досвіду, надання роботодавцям різноманітних послуг — інформаційних, консультаційних, навчальних, юридичних, посередницьких у справі врегулювання трудових конфліктів та ін.;

Шосте. Розвиток співробітництва на засадах соціального партнерства з об'єднаннями найманих працівників та формування позитивного іміджу роботодавця в Україні.

Список використаної літератури

1. Декрет Кабінету Міністрів України «Про державне мито» [Електронний ресурс]: <http://www.drsu.gov.ua>

2. Закони України «Про колективні договори і угоди» [Електронний ресурс]: <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Закони України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Закони України «Про організацію роботодавців» [Електронний ресурс]: zakon.rada.gov.ua
5. Закони України «Про порядок вирішення трудових спорів (конфліктів)» [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Закони України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» [Електронний ресурс]: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Лазаренко П.К. Реферат на тему соціального партнерства в Україні / П.К. Лазаренко – 2013. – 35с
8. Таланова Ж.В. Докторська підготовка у світі та Україні: монографія [текст] / Ж.В. Таланова. – К.: Міленіум, 2010.-470с.
9. Стиценко О.Н. Реферат на тему соціального партнерства в Україні: поняття і загальна характеристика /О.Н. Стиценко. – 2011. -26с.
10. Українець С. Соціально-трудові відносини в Україні: зміст і розвиток // Україна: аспекти праці. — 2010. — №3. — С. 35-41).
11. Про національний план дій на 2013 рік щодо впровадження програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» Указ презид. Укр від 12 берез. 2013 р. № 188 [Електронний ресурс]: <http://zakon4.rada.gov.ua>
12. Теклюк Л.И. Реферат на тему історичні аспекти розвитку соціального партнерства закордоном і в Україні / Л.И. Теклюк . – 2013. – 35с.
13. Кравченко О. О. Реферат на тему сучасного розуміння держави як соціального партнера / О.О. Кравченко. – 2009. – 20с.
14. Конституція України [Електронний ресурс]: <http://zakon3.rada.gov.ua>